

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Za etične, kulturne in socialne vrednote naše organizacije.

»Gospodin Ministar je saslusao Izvršni Odbor UJU pažljivo naročito o predstavi v pogledu zaštite učitelja od partijskog uticaja na postavljanje, premeštanje, otpuštanje učitelja... On je nalazio da bi partijska intervencija bila svedena na minimum kad je sami učitelji nebi tražili.«

Odgovor ministra prosvete dr. Korošca izvršnemu odboru UJU dne 11. septembra 1924.

Tem težja je ta izjava, ker jo je dr. Korošec izrekel o lastnih političkih pristaših-učiteljih, ki so sodelovali pri premeščanju učiteljstva za dobe njegovega prosvetnega ministrovanja.

Na naši pokrajinski skupščini v Šoštanju je padel očitek, »da učitelji učitelje premeščajo« — »da učiteljski politični klub premeščajo in preganjajo učiteljstvo.«

A tudi v zadnjem času je padel (še nedokazan) očitek, da so učiteji sodelovali pri partizanski gonji za odstranitev oblastnega šolskega nadzornika, vzeteza iz naših vrst.

Prvi slučaj se nanaša na dobo klerikalnega prosvetnega režima, drugi na dobo demokratskega režima in tretji na dobo radikalnega prosvetnega režima, pod vplivi ostalih političkih frakcij in strank pri nas. Vsi so torej že bili na vrsti, da pokažejo svojo tozadevno vrednost.

Na zborovanju okrajnega učiteljskega društva za ljubljansko okolico je bila stavljenja interpelacija: kaj je organizacija storila proti vmešavanju lajkov v učiteljska imenovanja?

Odgovor ni težak: da moramo namreč najprej zdraviti bočno telo pri sebi!

Oni so krivi, ki se s pomočjo strank poslužujejo lajškega vpliva in tako sami omogočijo in dajo priliko za lajški vpliv na naša imenovanja in istočasno na gaženje občin ugotovljenih objektivnih principov, ki naj bi veljali pri nameščanjih.

Na povzdigo etičnih in moralnih vrednot naših organizacij in s tem našega stanu moramo polagati večjo važnost; predvsem pa nam je treba pobijati tudi materialistiški nazor o nalogah in pomenu naše organizacije in istočasno dvigati njene etične, kulturne in socialne vrednote.

Materialistiški nazor namreč, kakor da bi bila organizacija v prvi vrsti za pridobivanje službenih mest in za intervencije v osebno pravnih in materialnih zadevah tu; ta nazor namreč, ki se je in se še razvija na škodo razvoja kulturnih in socialnih vrednot organizacije.

Tudi organizacija ni le za nameščanja tu, to je treba enkrat jasno povedati. Čimdalje bo organizacija in njeni funkcionarji oddaljeni od aktivnega sodelovanja pri nameščanjih, tem lažje se bo borila proti gaženju občin vsem skupnim interesom in principom, ki naj veljajo pri nameščanju; tem lažje bo zagovar-

ja a zakonito stališče in se borila proti onim, ki ga gazijo in postopajo pristrano.

Že na pokrajinski skupščini na Bledu leta 1922 sem poudarjal, da naša organizacija ne sme postati zatočišče za to ali ono službo, tudi ne sme postati izliv pritožb osebnega značaja gde poedinih nameščanj in personalnih zadev; da je treba tudi v tem oziru postaviti nam samim neko moralo in enotno mero za vse ter s strani organizacije varovati le splošne, vsem skupne, obče interese in principe, ki jih ugotovi organizacija za nameščanja in reševanje personalnih zadev. Boriti se mora, da bodo oni, ki odločajo, spoštovali te principe. Organizacija ne sme postati zatočišče za zadeve osebnega značaja, kar bi jo odvajalo od pravega njenega namena.

Naši organizaciji je treba dati trdne in vzvišene notranje vsebine, t. j. moralno-etične, kulturne in socialne, ki jo bo obvarovala pred vsemi pretresljaji dnevnih dogodkov.

Moralno-etične v tej smeri, da bomo konsekvентno pobijali materialistični nazor in pojme članstva o pomenu in nalogah organizacije: da organizacija ni le zaradi personalnih dobrin tu, ki jih naj izvaja svojim članom pri kompetencah (boljša mesta) in za intervencije v osebno-materialnih zadevah in koristih (za hitrejšo rešitev prošni in vlog). Moralno-etične vrednosti organizacije pa tudi v tej smeri, da dvignemo v družabnem in društvenem življenju čut dostojne kritike in parlamentarnih običajev ter medsebojnega spoštovanja, brez demagoštva, kar bo onemogočilo, da bi nastopal in deloval v javnosti stanovski tovariš proti stanovskemu tovarišu iz strankarsko političkih in osebnih ozirov.

Kulturne vrednote organizacije naj se pa zrcalijo v tem, da bo organizacija stremela za kulturnimi, mesto za političnimi dobrinami; za poglobljanjem članstva v kulturne vrednote in prosvetno delo; za kulturno-prosvetnim pravcem pri delu, mesto za političnim: za programatičnim dviganjem kulturnih vrednot in ustvarjanj kulturnih dobrin in ne stremeti zgolj za taktičnimi uspehi brez istočasnega ustvarjanja trdne kulturne baze, na kateri naj dobe priporjeni uspehi svojo trajnost in organizacija svojo stabilnost, tudi če ji radi dnevnega položaja ne bo mogoče deseti v kakem vprašanju uspeha.

Socialna vrednota organizacije pa naj temelji v tem, da bo njeno članstvo in ona reprezentantinja, ustvariteljica in predstaviteljica struje modernega jugoslovenskega šolstva in reformističnega pokreta notranje šolskega in obče javnega jugoslovenskega vzgojstva.

Le na teh temeljih bo močna naša organizacija in v tem je njena bodočnost.

Ivan Dimnik.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

—Ch Ljudsko predavanje s skioptičnimi slikami češkega učiteljstva. Učiteljska »Centralna založba« (»Ustřední nakladatelství«) je izdala obsežen propekt, v katerem je objavljenih 148 projekcijskih skioptičnih ljudskih predavanj. Češko učiteljstvo vrši važno kulturno prosvetno delo s temi predavanji med narodom in je na podjetje, ki ga je ustanovilo z lastnimi sredstvi, ponosno. Omenjeno število predavanj reprezentira okrog 30.000 diapozitivov. Propekt »Projekční zpravodaj« č. 1 pošilja založba zastoj.

didate zahtevajo najmanj triletno zaporedno prvovrstno kvalifikacijo.

—Ch. Ročno vzgojno delo na razstavi v Kromerizu. Poročilo, ki ga prinaša »Český Učitel« v 5. številki o ročnem vzgojevalnem delu na deženi razstavi v Kromerizu zasluži, da bi ga prinesel kak naš strokovni list v celoti. Iz njega bi ne povzei samo, kakšno bogastvo črpa lahko učenec za to delo tudi iz učnih predmetov samih, ampak bi izpovedeli predvsem, da morajo biti take ustvaritve res le plodovi, zrasli iz notranjosti učenčeve, takorekoč organsko spojeni s psiho malih ustvariteljev, ne pa diktirani, brez zveze z doživetjem učenčevim ali celo kopirani po vzorcih. Izvedeli bi, da so bili tam tudi izdelki, napravljeni po navodilih, brez ozira na sredino, iz katere bi morali vzrasti, na zanimanje in starost učenčeve, oddaljeni od koncentracije. — Posebno pa še podčrtava, da so bili razstavljeni predmeti res izdelki učenčev in ne učitejev oziroma starejših oseb.

—Ch Izenačenje učiteljskih plač z državnimi uradniki, redukcija razredov in hiperprodukcija učiteljskega naraščanja. Minister Marković je 25. septembra izčrpno obravnaval z zastopniki deželnih centralnih učiteljskih društev narodnih šol na Češkem in Moravskem vprašanje plačilnega sistema. Zastopniki so izrazili tudi zahtevo, da bi paritetni zakon iz l. 1919. ne bil odpravljen in da bi se novi plačilni sistem dal aplicirati na učiteljstvo v polnem obsegu kakor velja za uradnike z enakovredno izobrazbo. Zastopniki so ministru tudi deklarirali stališče učiteljstva z ozirom na redukcijo razredov in restrikcijo učiteljstva ter glede nenameščenega učiteljskega naraščanja, čegar katastrofalno stanje zahteva izboljšanja, predvsem, da bi naj bilo učiteljstvo s polnimi leti restringirano, ako ne vložiti do konca oktobra prošnje za upokoje.

Iz Rusije.

DRAGO HUDE:

ŠOLSKI ZAKON V RUSIJ.

(Konec.)

Princip vsega ruskega šolskega zakona je ta, da se stavi vsa šola v službo boljševizma, zato pa je že v naprej po-

kopan vsak njen razvoj. Sovjetska reforma je šolo spremenila v strogo politično razredno šolo. Ta šola bo vzgojevala predvsem boljševike, nestrpnosti in ekstremisti, kajti že v prvem razredu se mora upejati samouprava v tem smislu ter se morajo ustanavljati otroške organizacije, da se otroci priučijo »proletarske zavesti«.

S tem zakonom so pa najbolj prizadeti naši ruski tovariši, katerim je popolnoma odvzeta svoboda učne metode. Razmah učiteljeve individualnosti, ki prinese največ uspehov pri pouku, je zadušjen, ker se učitelju ves metodni postopek natančno predpiše. Učiteljevo delo je s tem mehanizirano in tedaj degradirano na stopnjo prostega rokodelstva.

Vse težišče šole so s tem zakonom dali sovjeti v roke otrokom, ker z njihovo »samoupravo« in sodelovanjem v šolskem svetu se razvijajo v njih nagoni in politične strasti, ki najmanj poznajo discipline. Pri vsej vzgoji na so prepovedane še vse kazni. Sovenski pregovor: Šiba novo mašo poje, ni prišel pri boljševikih do veljave. Učiteljem so izvili vse orožje do otrok.

Vsled tega zakona se bodo razvile v Rusiji kosalne posledice, ki bodo narodu več škodovala kot komunističen preobrat in padec carstva. Že sedaj se opazuje pogreški take šole, kar vidimo iz boljševiškega časopisa moskovske »Pravde«, ki poroča: »Politična nepismenost je pregnana iz moskovskih šol. 8 do 12-letni otroci boljševci poznajo sovjetsko ustavo in zgodovino revolucije, nego stari bradati kmetje. Stano narašča število članov »Zveze komunistične mladine« in takozvani pionirjev (skavtov). Žalibog pa se obenem pri šolski deci pojavlja slabokrvnost in njene posledice srčne napake, glavobol, omotica in slabo spanje. To je čudno, ker istočasno posebno skrbijo šolska vodstva za sport mladine. Zdravniki so ugotovili, da je vzrok skrajne zdelanosti otrok, njih politično udejstvovanje — krožiki, prazniki, zborovanja. Število živčno bolnih otrok znaša danes 39%, 42% moskovske dece trpi na slabokrvnosti, 36% pa na srčnih napaki.

Rusija bo še po letih spoznala kvar svoje sedanje krive vzgoje...

Pri bratih Hrvatih v Karlovcu.

(7. 5. 1925. — 3. 10. 1925.)

Radostni spomini na 7. maj 1925., ko se je vršila v Metliki prva bratska skupščina Belokranjskega učiteljskega društva z brati Hrvati, so nas vzpodbujali k sklepu, da ne štedimo truda ne žrtve in se korporativno odzovemo bratškemu povabilu učiteljskega društva za grad Karlovac in okolico na njihovo pro-savo v Karlovcu. Pa tudi stanovska zaveza nam je velevala, da tako velepomembni dan za razvoj naše stanovske organizacije še posebej poveljamo z našim obiskom na proslavi petdesetletnega obstoja bratskega Karlovačkoga učiteljskega društva.

V zgodnjih jutranjih urah se je zbiralo v soboto 3. oktobra t. l. Belokranjsko učiteljstvo na postajah in z veseljem pohitelo v krog bratov onkraj Kolpe. V vozovih je donela pesem radosti in veselja, kar je značilo izvanredno radostno razpoloženje tovarišic in tovarišev. Radosten smeh je bilo opaziti na licih vseh, z neba nas je pozdravilo jutranje solnce, a naša Kolpa je po ljubljani bregove jugoslovenske zemlje. Razpoloženje se je stopnjevalo, ko so na postajah začeli vstopati bratje in sestre iz karlovačke okolice.

Na karlovački postaji so nas sprejeli karlovački tovariši in tovarišice. Imenoma domačega društva nas je pozdravil tovariš Dane Katič, ki je v svojem govoru izražal veseje, da je sedaj rešeno

vprašanje umetno postavljenih mej ter zahvaljeval navzoče na tako obilni udeležbi. Pozdravi je posebej predstavitelja poverjeništa Ljubljana in zastopnike novomeškega učiteljskega društva. Želel je, naj bi bil ta dan korak naprej v prospeh naše medsebojne bratske vzajemnosti. Odgovoril mu je predsednik belokranjskega učiteljskega društva tov. Barle, se zahvalil za prisrčni sprejem in čestitali društvu na izrednem jubileju.

Po kratkem oddihu so nas tovariši vodili po mestu, nam razkazali žensko osnovno šolo, vadnico, obrtno-nadaljevalno šolo, učiteljske in kopačice na Korani. Že pred 10. uro smo se zbirali v mestni posvetovalnici k slavnostnemu zborovanju. Dvorana je imela res slavnostno lice. Saj je bila v njej zbrana vsa elita grada Karlovac in poleg starih silnih učiteljev-voditejev organizacije, pa do najmlajših nadopolnih učiteljskih kandidatov in kandidatinj, z eno besedo res prava vojska miru.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik učiteljskega društva za grad Karlovac in okolico, tov. Lazar Bordoški, srez. prosvetni referent v Karlovcu. V svojem govoru je poudarjal: pomembnost svečanosti, velike šolnike Hrvate, ki so uspešno delovali v tem društvu. Z vznešenimi besedami se je spomnil Njegovoga Ve. kralja Aleksandra I., ki mu je skupščina odposlala brzogovorno po-

Naročajte vse šolske potrebščine in knjige v Učiteljski knjigarni.

zdrave. Istotako je skupščina na predsednikov predlog brzojavno pozdravila ministra prosvete g. V. Vukičevića. V nadaljnjem govoru je pozdravil skoro korporativno navzoče belokranjsko učiteljsko društvo, dalje zastopnika poverj. UJU Ljubljana g. Luko Jelenca, zastopnike poverj. Zagreb g. Srskiča in Milojeviča, navzočega predsednika novomeškega učiteljskega društva g. D. Matka ter starega jubilarja petdesetletnega društvenega dela g. Tomičiča. Viharno so zborovalci pozdravljali vse imenovane goste.

Po pozdravnem govoru je društveni tajnik tov. Franki podal izčrpen historijat učiteljskega društva za grad Karlovac i okolico v dobi 1875.—1925. V svojem referatu je natančno opisal 50-letno delovanje društva, ki je rodilo bogate sadove tako v pogledu pravnega položaja svojih članov, kakor tudi zboljšanja gmotnih razmer svojega učiteljstva. Omeniti moramo še posebej, da je bil leta 1903 prvi slovenski gost na zborovanju tega društva naš priljubljeni Engelbert Gangl. To društvo je pokazalo tudi mnogo smisla za utrđitev medsebojnih vezi hrvatskega in slovenskega dela jugoslovenskega učiteljstva s tem, da se je udeležilo 7. maja 1925 skupnega zborovanja z belokranjskim učiteljskim društvom v Metliki, ravno po 50-letnem obstoju, ko je bilo karlovačko društvo ustanovljeno. Po referatu tajnika tov. Frankija je povzel besedo poverjenik tov. Luka Jelenc, zahvalil društvo na prijaznem povabilu in prisrčnem sprejemu. Čestital je društvu na 50-letnem plodovitnem delovanju ter še posebej pozdravil učiteljski naraščaj, ki se mu je z galerije za pozdrav živahno zahvaljeval.

Tov. Milojevič je kot zastopnik pov. Zagreb omenjal v svojem govoru minule savnosti v Črni gori, povdarjal agilnost delovanja karlovačkega učiteljskega društva in izjavil, da je poverj. Za-

greb ponosno, da more šteti karlovačko učiteljsko društvo med svoje člane.

Sledil je nato referat tov. Dane Katiča: »Obradba jedinica rada«, ki je v njem pojasnjeval kako naj se obdelava učna enota ne strogo po formalnih stopnjah, ampak življenjskim prilikam primerno. Za svojo skrbno sestavljeni referat je žel splošno priznanje.

K besedi se je še ogasil predsednik novomeškega učiteljskega društva tov. Matko ter povdarjal, da nas ne ločijo od bratov Hrvatov niti sami Gorjanci. Izročil je pozdrave učiteljstva od šumne Krke ter povabi, obe društvi karlovačko in belokranjsko na zborovanje v Novo mesto. S tem je bil oficijelni del slavnostne skupščine končan. Ko so še navzoči zapei državno himno in učiteljsko himno, smo odšli k slavnostnemu banketu v veliko svečano okrašeno dvorano hrvatskega pevskega društva »Zora«. Mesta so bila pri mizah bratski in tovariški porazdeljena. Poleg Hrvata Slovenka, poleg Slovenca Hrvatica, a med vsemi ni bilo ne Hrvata ne Slovenca in ne Srba ampak Jugoslovan-učitelj. Banket je bil res izredno okusno in svečano prirejen ter kazal na gostoljubnost bratov iz Hrvatske, ki smo jo vajeni skoro samo pri njih. Na odru je pridno igral vojaški orkester, vmes so pa poveljevali slavnost pevci Karlovačkega učiteljskega društva in oni Belokranjskega učiteljskega društva. Vrstile so se napitnice, najprej kralju, zatem ministru prosvete, nato naši hrabri vojski, dalje Slovincem in gostom sploh. Po končanem banketu je prišla tudi naša mladina na svoj račun, kajti predsednik Bordoški je otvoril z narodnim kolom ples. Hitro so minevale ure in misliti smo morali na odhod, vsi s prijetnim občutkom, da smo preživeli lep dan, ki je utrđil tovariške vezi med slovenskim in hrvatskim delom jugoslovenskega učiteljstva, kajti doprinesli smo nov dokaz, da smo Hrvati in Slovenci eno.

V. Tončič.

Splošne vesti.

— Ali naj se uvedejo poletne ali jesenske počitnice s šolskim zakonom? V zadnjem času so se pojavili zopet glasovi za odpravo poletnih in uvedbo jesenskih počitnic. Do sedaj so hujskali proti poletnim počitnicam nasprotniki šole. O tej stvari so se pisale cele strani. Zlasti »Slovenski Gospodar« in »Straža« sta bila po na ljutih napadov na napredno učiteljstvo, češ, da je edino to krivo na uvedbi poletnih počitnic. Za časa ministrovanja g. dr. Korošca bi bila najlepša prilika, da bi se uvede zopet jesenske počitnice, a takrat so gospodje okoli SLS lepo molčali in ostalo je pri starem. Sedaj so se zopet spomnili na jesenske počitnice. Njim pa se je žal pridruži, tudi del napredne javnosti zlasti v mariborski okolici. Kakor poroča »Jutro« v svoji 230. številki z dne 4. 10. t. l., se je obrnil tozadevno na prosvetno ministrstvo g. poslanec dr. Pivko. Glasom poročila v »Jutru« prihajajo baje ponovno pritožbe in že je naših pristašev glede preobrnitve počitnic na poznejši čas, ko otroci kmetijskih staršev nimajo dela s pašo.

Pisec teh vrst slušbuje v kraju, kjer se pečajo prebivalci na pretežni večini z vinarstvom. Otroci se uporabljajo doma

na paši, pri spravljajanju poljskih pridevkov in ob trgatvi v vinogradih. V septembru smo imeli prav dober šolski obisk in nikdo se ni pritoževal nad počitnicami, dasi je večina prebivalstva v taboru SLS. Na šoli je uveden nerazdeljen dopoldanski pouk, dopoldne so otroci v šoli, popoldne pa pomagajo doma. Ob glavni trgatvi bomo z dovoljenjem šolske oblasti prekinili šolski pouk za en teden. Tako imamo vedno zadovoljiv obisk, ki trpi začasno le nekaj dni, ko se spravlja krompir in trga koruza. Radi paše pa otroci ne ostajajo doma. Če bi bila paša merodajna za počitnice, bi morale te trajati še ves november, ker se živina žene na pašo, dokler ne zapade sneg. Učiteljstvo doseže v septembru in oktobru več kakor v vročem juliju in avgustu. Takrat so otroci zmučeni od vročine pa tudi od deja, ker morajo vstajati zgodaj, da se pred poukom napasejo živino. Da so v takih razmerah učni uspehi slabši, bo pritrđil vsak, ki je poučeval v vročih poletnih mesecih. Vse drugače pa je v jeseni. Otroci se naspri, pride svež v šolo in lahko sledi pouku. Popoldne pa ima dovolj časa, da napase živino in pomaga pri poljskih opravilih. Torej zgolj pedagoški in higi-

jenični vzroki so bili merodajni, da so se uvedle leta 1922. v vsej državi enotne, poletne počitnice. Pa ne samo pri nas, tudi v drugih državah se uvajajo polagoma te počitnice. Tako n. pr. so se uvedle pred kratkim v Cehoslovaški, ki ima gotovo šolstvo na višji stopnji nego je pri nas. Tudi tam se ni oziralo na pašo, ampak na zahtevo higijene in pedagogike. Zato se sliši čudno, da se poteguje tudi del napredne javnosti, za stare jesenske počitnice ter s tem pomaga sovražnikom šole pri njihovem hujskanju proti šoli in učiteljstvu. Uvedite na vseh šolah nerazdeljen dopoldanski pouk, prekinite ob času najnujnejših opravil pouk in prebivalstvo bo zadovoljno kakor je pri nas.

Zleti pa bi bilo, da bi prosvetno ministrstvo spremenilo svojo odredbo glede prekinitve pouka ter dovolilo, da smejo prosvetni inšpektorji prekiniti pouk tudi v nižjih razredih, pa ne od vsotega 3. šolskega leta naprej.

Tistim tovarišem, ki so tako srečni, da imajo lastna posestva, pa povem tiho na ušesa: Počitnice so radi otroci in ne radi učitelji!

Tovariš z dežele.

— Naše obrambno delo. Sklepi, sprejeti na učit. zborovanju obeh mariborskih društev:

1. Obrambno delo naših manjšin izven države in naše narodno-prosvetno delo v državi je treba organizirati in spraviti v sistem.

2. Pritegniti je treba vladni in državni aparat k moralnemu in gmotnemu udejstvovanju tega programa.

3. Naša obrambna društva je potrebna strniti in organizirati v enoto.

4. Naša politično-strankarska javnost naj postopa v obmejnih krajih enotno.

5. Pozdravlja se ideja ustanovitve »Narodne« sveta, ki bi se naj izvršila čimprej.

—pp Nov načrt šolskega odra z opisom v 6. risbah je prejel »narodno prosvetni odsek Pov. UJU« od tov. Cirila Hočevarja. Načrt šolskega odra na Krogu predstavlja na 1. sliki fasado v barvah; 2. skica leseno ogrodje za fasado; 3. skica oder; 4. skica ogrodje za pritrjevanje kulis; 5. skica kmetška soba v barvah; 6. skica načrt fasade v narodnem slogu v barvah (motiv povzet po slov. kapeli); 7. skica gozd; 8. skica leseno ogrodje za kmetško sobo. Ne moremo priobčiti vsega zanimivega opisa šolskega odra od tov. Cirila Hočevarja, ki bo zelo dobro služil vsem, ki bodo postavljali nove šolske odre in jim bo centralni nar. prosv. odsek izposodil načrte. Prosimo tudi ostale tovariše, da nam pošljejo skice in onise svojih šolskih odrov, vsaj one, ki smo jim mi izposodili načrte, da so postavili šolski oder. Dosedaj je nabranega že več enakega gradiva, ki bi ga razstavili na posebni razstavi ob priliki pokrajinske skupščine. Posnemajte tov. Cirila Hočevarja tudi drugi in pomagajte ustvariti dobro centralo za naše prosvetno delo.

— Snovanje šolskih delavnic. Ministrstvo prosvete je odobrilo, da se na naših osnovnih in srednjih šolah uvedejo šolske delavnice za ročno delo. Inicijativno za ustanovitev šolskih delavnic je dal podmladek »Rdečega križa«, ki je že ustanovil več takih delavnic. V najkrajšem času se otvorijo posebni tečaji za učitelje in učiteljice, ki se bodo pripravljali za pouk v šolskih delavnicah.

Na vašo pobudo sem priredil 5. decembra Miklavžev večer po Lahovi igrici: »Miklavž prihaja«, ki sem jo kupil pri Učit. tiskarni v Ljubljani. Uspeh nepričakovano ugoden. Iz donosa 700 Din plačam obvezno članarino zase in za gđ. kolegino, 300 Din pa sem porabil za obdarujevanje otrok, ki jim veliki svetnik radi njihovega siromaštva ni naklonjen. Dal Bog sreče novemu odboru Učit. konv., sv. Miklavž naj vas obsuje s stoterimi darovi, da bode ob tretjem njegovem praznovanju stotero učiteljskih sirot brezskrbno grlilo v Učiteljskem konviktu v njegovo proslavo.

M. Kačur.

Izveštaj. M. Kačur prireja lepe mladinske igre. Najlepše je izpadel Miklavžev večer, ki ni zvabil iz toplih gnezd le nežne mladine, temveč tudi starše in mladeniče, ki so se radovali ob razposajeni mladini in oživljali dni, ki so bili. Iz čistega donosa plačam vozno predavatelju ZKD, ki ima na letošnjem vzporedju kar najlepše in jako zanimive podučne teme.

Službena ocena. Marljiv v izyenšol. delovanju. Prirejeni »Miklavžev večer« je

— Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani bo imelo svoj 1. redni občni zbor v ponedeljek, dne 19. oktobra ob 20. uri na verandi v Unionu z običajnim dnevnim redom. Priglasenim pevkam in pevcem smo razposlali sporede prvega pevskega tečaja, ki se bo vršil v Ljubljani 1. in 2. novembra. Na predvečer, v soboto, bo komorni koncert in prijateljski sestanek vseh pevk in pevcev. Če kdo ni dobi, sporeda in not, naj nam takoj naznani. Če bi se še kdo rad priglasil, naj stori to takoj, ker bi poznejših priglasov ne mogli upoštevati. Dnevni red tečaja bo obsegal predavanja: O dveh najstarejših skladateljih; o slovenski fonetiki; o ideji nem dirigiranju in praktične vaje v podrobnosti in skupinski predelavi. Poleg tega bomo pretresli določila (poslovnik) pevskega zbora in ugotovili načrt pevske izobrazbe in umetniškega zborovega delovanja. Kdor ne bi mogel priti, naj blagovolji to javiti odboru. Vse one, ki jih ne bo k tečaju in ne pošljejo nikakega obvestila o odsotnosti, bo odbor črtal.

— Učiteljska Samopomoč. Dne 2. oktobra 1925 je umrla članica Ludovika Borštnik iz Ljubljane. Društvena uprava je izplačala njenim dedičem 7740 Din posmrtnine. Članski prispevek za ta (103.) smrtni slučaj pačajo člani s prihodnjim smrtnim slučajem. — Društvo U. S. je imelo 12. oktobra 1925 1588 članov, posmrtnina 7940 Din.

— NAROČNIKE »ZVONČKA« opozarjamo, da nam je zaloga 1. številke pošla in je trenutno nimamo na razpolago. Naročila za to številko sprejemamo še do 15. t. m., nakar bomo 1. številko ponatiskali in razposlali vsem naročnikom. Hitite z naročili!

Uprava »Zvončka«.

— TOVARIŠI! Ako ima kdo številko 3. in 4. »Zvončka« letnika 1915. odveč, naj jo proti odškodnini odstopi upravi »Zvončka«.

Upravnik.

— Javna zahvala. Prirediteji zabavnega večera dne 29. IX. t. l. v Vodenikovi dvorani, člani C. M. podružnice v Petrovčah naklonili so del čistega dobička v znesku po 500 Din revnim šolarjem v Libojah. Za ta blagodušni dar se v imenu obdarovanih šolarjev iskreno zahvaljuje vsem plemenitim prirediteljem, posebej še g. Antonu Vodeniku kot predsedniku C. M. podružnice v Petrovčah. — Fort. Jelovšek, šol. uprav.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

—i Učiteljska imenovanja. Nameščeni so: Jamšek Svoimir na deški meščanski šoli v Ptuj, Novak Julij in Božnar Friderika na meščanski šoli v Trzinu, Dominko Stanko v Lokah pri Vranskem, Robinščak Srečko v Kuzdoblanu, Muzej Alma v Studenicah, Medica Nanda v Žalcu, Jaklič Milan v Št. Jakobu v Slov. goricah, Čič Abin v Gederovcih, Kremlar Marija v Gomilskem, Kinc Julija v Št. Juriju pri Celju, Škrbinc Franc v Sredici, Skalič Zeljko na evangelijski šoli v Moravcih (Prekmurje), Vrtnjak Štefanija v Selih-Vrhlj, Furek Roman v Brezovcih, Papst Kristina v Ribnici na Pohorju, Kos Joško v Guštanju, Parfant Barbara v Pirešcih, Kirbiš Avgusta v Sv. Barbari v Slov. goricah, Boštner Josipina v Podovi.

zblizal šolo z domom. Učit. konviktu donajajo Miklavževi večeri lepe dohodke in omogočajo skorajšno zgraditev lastnega doma, ki razbremeni družinske očete in matere, da se lažje posvete prosvetnemu delu.

Nadzornikovo poročilo. Priporočam, da se M. Kačurju podeli upravit. mesto na 10 razredni osnovni šoli, ker s svojim delovanjem vzpodbuja tovariše k intenzivnemu prosvetnemu delu.

Organizacija ljublj. gospodinj. Učit. konvikt posega v naše področje in bi utegnil škodovati našim interesom itd.

Predsedniki okr. učit. društev. Vse šole naj letos posnemajo M. Kačurja! Uspehi bodo vsestransko zadovoljivi. V konviktu bodo učiteljstvu na razpolago brezplačna prenočišča, s čimer bodo povrnjeni vsi stroški obvezne članarine.

Učiteljski konvikt se priporoča za prispevke Miklavževega večera! Na delo!

Najboljšo oceno poda v imenu sirot predsednik konvikta Jos. Lapajne.

LISTEK.

Miklavž.

Scena z dne 3. oktobra 1925.

Polmračna, vlažna sobica. Izza vrat šušti petero nežnih, dvoje težkih mehov. Nervozno preobračanje med žvenkljanjem pletik. Ob zmrušeni mizi suhljat mož s še bolj namršeni lasmi. Leva lakt ob senčih, desna stisnjena v pest preko obilice aktov. Osebna popisnica, izveštaj, kartoteka, službena ocena, razpis služb, soštanske resolucije, ZKD, prosvetno delovanje, Učiteljski konvikt, obvezno članstvo, nove metle, račun trgovca, organizacijski sklepi ljubljanskih dijaških gospodinj. — Strašen ropot — in sedmero glavice zastrli v zmrušeno osebo ob prevrnjeni mizi. Jezen pogled in mehovi so zopet pri svojem neumornem delu.

Nežne ročice se oklenejo živega križa, z mehкими besedami ovijejo težko truplo v mehki povoj spominov in je navdahnejo z blaženimi čustvi novega hrepenenja, mladeniške ognjevitosti.

Nisi li bil mož na mestu, ko te niso trle težke družinske razmere? Nisi li prirejal mladinskih iger, ko se sedanjim propagatorjem še sanjalo ni o prosvetnem delovanju? In tvoje pehanje za narodno gospodarskimi cilji, more li biti pozabljeno? Je li tvoja krivda, da te je ubila peza časa, breme družine, luknja v žepu? Le obupati nikar!

Ubij desetero muh z enim udarcem, zadovolji volka in ovco, sebe pa ohrani sebi in svoji družini!

Glej, Miklavž trka na siromašne duri. Polna hrepenenja in razočaranja je njegova košara.

Le malo resne volje in solnce posije v tvoja mrka čustva.

Scena z dne 7. decembra 1925.

Praznično razsvetljena soba. Za vratmi oglušujoče ropotanje, razdraženo veselje. Ob urejeni mizi suhljat mož z lepo urejenimi lasmi. Leva lakt preobrača spise, desna hiti preko papirja.

Učiteljskemu konviktu v Ljubljani v roke predsednika Josipa Lapajne, šol. upr. v Cerkljah.

Naročajte Dr. Rusovo knjigo „Prva pomoč“.

—i Ukaz o napredovanju: Na osnovi čl. 47. zakona o činovnicima unapredujejo:

U 1. grupu II. kategorije:

Ema Zamejic, učiteljica u Hrastniku; Ana Grebenc, učiteljica u Sori; Dragotin Gregorec, učitelj u Toplicama; Fran Zagorac, učitelj u Kostanjevici; Ignac Zaplotnik, veroučitelj u Ljubljani; Josip Velkavrh, učitelj u Trbovlje-Vodama; Leopold Baebler, učitelj u Bledu; Alojzij Marok, učitelj u Ljubljani; Marija Omerza, učiteljica u Trbovljama; Zofija Vode, učiteljica u Stranjama; Josipina Mihelič, učiteljica u Ljubljani; Albina Zavašnik, učiteljica u Viču; Marija Vindišer, učiteljica u Trbovljama; Eleonora Korošec, učiteljica u Trbovljama; Antun Fakin, učitelj gradj. škole u Ljubljani, sa 10% redovnih prinaladnosti po čl. 7. čin. zak.

U 2. grupu II. kategorije:

Ana Kleindienst, učiteljica u Polhovom Gradcu; Maks Koman, učitelj u Stranjama; Antun Lovše, učitelj u Podbrezju; Ida Strajnar, učiteljica u Trbovlje-Vodama; Edvard Vidic, učitelj u Retečama; Marija Hrčič, učiteljica u Tržiču; Julij Mayer, učitelj u Dobu; Elizabeta Zupančič, učiteljica u Mokronogu; Ivan Stenovec, učitelj u Domažalama; Antonija Albrecht, učiteljica u Mekinjah; Ciril Vizjak, učitelj u Velikem Podlogu; Marija Papler, učiteljica u Zabnici; Pavla Ribarič, učiteljica u Planini kod Rakeke; Ana Hirsman, učiteljica u Besnici; Pavel Podobnikar, učitelj u Podlipi; Stefanija Gruden, učiteljica u Ljubljani; Avgust Berglez, učitelj u Ljubljani; Viktor Lahajnar, učitelj u Notranjim Goricama; Pavel Kunaver, učitelj gradj. škole u Ljubljani, sa 10% redovnih prinaladnosti po čl. 7. čin. zak.

U 1. grupu II. kategorije:

Pavla Puhr-Bašelj, učiteljica u Kamnici kod Maribora; Josip Čenčič, učitelj u Rogatcu; Helena Preininger, učiteljica u Dobrovniku.

U 2. grupu II. kategorije:

Marica Dugar, učiteljica u Studenicama; Franc Ramšak, učitelj u Sv. Urbanu kod Ptuj; Karel Sorc, učitelj u Selama kod Ptuj; Josip Grašer, učitelj gradj. škole u Celju sa 10% red. prinaladnosti po čl. 7. čin. zak.

Učiteljski pravnik.

—Š Polovična vožnja na parobrodih dubrovniške parobrodne družbe. Ministarstvo poroča z odlokom št. 53.182 z dne 9. sept. 1925, da je uprava »Dubrovačke parobrodarske plovilne« dovolila državnim uradnikom in članom njih družin, če pokažejo legitimacije, 50 odstot. popusta od pristojbin za razred, ki jim po njih činu gre, in sicer na vseh njenih progah med Splitom, Gružem in Kotorom, ne glede na to, v kakšen namen potujejo.

—Š Odtegljaji (novi davki) v novembru in decembru. Generalna direkcija neposrednih davkov je z odlokom br. 16.454 z dne 9. maja 1925 predpisala novi davek v zmislu finančnega zakona oziroma čl. 242. zakona o ustroju vojske, in sicer takozvano »komorsko doklado« (za konjsko priprego) v višini enkratnega zneska invalidskega davka. Davek se bo odtegnil 1. novembra in 1. decembra, sorazmerno po plači od 9—47 Din.

—Š Akontacije na neurejeno pokojnino. Generalna direkcija državnega računovodstva je odločila z razpisom D. R. br. 85.048/25, da se ne bodo več izplačevale akontacije in naročilo, naj se pozovejo vsi upokojenci, da takoj vložijo prošnje za odmero pokojnine, nakar bo ministrstvo nemudoma izdalo rešenje o odmeri pokojnine, ki se glasom odloče D. R. br. 30.700/25 nakaže takoj, t. j. pred odobritvijo Gavne kontrole.

—Š Oprostitve takse Pov. UJU — Ljubljana, a ne za prireditve šolskega odra izven šol. Na tozadevne vloge Pov. UJU smo prejeli sledečo rešitev: Davčni urad za mesto Ljubljana, Štev. 3517, dne 22. sept. 1925. P. n. Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva — Beograd Poverjeništvu v Ljubljani. Obveščate se, da je Generalna direkcija posrednih poreza v Beogradu na tamk. vlogo z dne — meseca maja 1925, naslovljeno na ministrstvo prosvete v Beogradu, v zadevi oprostitve takse po čl. 99. a 2 in čl. 5. toč. 5. za Poverjeništvu UJU — Ljubljana in njegove podobore, z odlokom z dne 12. sept. 1925, br. 54.400 odločila, da se vsled zakonitih nemožnosti ne more Udruženje oprostiti plačevanja takse za prireditve, ki se vrše izven šolskih prostorov. — Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva je vsled odloka ministra financ br. 27.621/25 oproščeno plačevanja takse in točke 1. taks. tarife, in sicer za vse vloge in prošnje, ki jih predaga državnim oblastim. Ta oprostitve se pa v smislu toč. 13. čl. 1. taksnega in pristojbinskega pravilnika nanaša tudi na Poverjeništvu v Ljubljani, ako je podružnica Udruženja v Beogradu.

Naša gospodarska organizacija.

REZERVNI SKLAD.

Prostovoljni organizacijski davek.

IV. izkaz:

Blagajniško stanje po III. izkazu	6189.— Din
Šolsko vodstvo Gomilsko	30.— »
Volavšek Anton, Teharje	25.— »
Majcen Mirko, Ptuj	38.— »

skupaj . 6282.— Din.

Iskrena hvala!

Upravnik.

—g Društvo za zgradbo Učit. konvikta v Ljubljani. Pri današnjem izkazu povdarjam, da je rade volje plačal članarino oni del ljubljanskega učiteljstva, ki sem ga doslej obiskal, in sicer: Prosvetni oddelek tovariš: Vinko Gregorič in Josip Tratar ter tovarišica: Antonija Vohinčeva; Mestni šolski svet: g. Andrej Rapč, mestni šol. nadzornik, in tovarišice: Ana Harbichova, Ana Jakova in Ana Meršnikova; tovariša Ivan Dimnik in Rudolf Dostal; I. mest. deška osnovna šola tovariši: Josip Ambrožič, Rado Grum, Ignacij Labernik, Djuro Lésica, Ivan Malnar, Lojze Marok in tovarišica Franja Bratina-Cigojeva; II. mest. deška osnovna šola tovariši: Janko Polák, Fran Trost, Milan Vovk in tovarišice: Slava Dostalova, Vida Gabrškova, Josipina Miheličeva in Fanči Zemljanova; I. mest. dekl. os. šola tovarišice: Marija Polákova, Marija Fajdigova, Ernestina Holmar-Rekarjeva, Ana Kozina-Mahova, Franja Lundrova, Ema Pečetova, Ivana Pillerjeva, Emilija Rojčeva, Amalija Slatnar-Vičičeva in Marija Trampuževa; mest. dekl. osn. šola na liceju tovarišice: Mira Engelmanova, Milka Erjavčeva, Marija Gomilškova, Marija Grošljeva, Jožica Likozarijeva, Olga Mazijeve, Milica Prosenčeva, Marija Ramovševa, Albina Svetkova in Berta Valentova; VI. deška osnov. šola, tovariši: Berglez Avguštin, Hinko Klavžar in Ivan Tavčar. Vsi doslej naštetih (e) po 10 Din. II. deška mešč. šola tovariši: ravnatelj Alojzij Novak, Niko Fabjančič in Ivan Kunc po 10 Din, Josip Jeras 20 Din, Pavel Medič 6 Din in Anton Smerdeli 15 Din; tovariši Josip Strekelj ter Fran Gabršek in Fortunat Lužar, višji šol. nadzornik v pok. po 10 Din; tov. Josip Suštaršič iz Cerknice 15 Din, tov. Jože Zupančič iz Litije nabral 30 Din. Darovali sotovarišici: Franja Bezeljakova in Ivan Bezeljak, okr. š. nadz., po 10 Din, Franjo Vidic in Zupančič po 5 Din, skupaj 606 Din. Posebno zahvalo izrekamo g. dr. Stanku Beuku, nadzorniku za srednje in strokovne šole pri prosvetnem oddelku v Ljubljani, ki je daroval društvu 100 Din. Z današnjim izkazom znašajo letošnji prispevki Din 8088. — Jos. Kobal, blagajnik.

—g Učiteljski konvikt. Če svoje brezobresno posojilo, 250 Din, darujem? Pa da, iz srca rad. Saj smatram to celo za svojo stanovsko dolžnost, ki bi jo moral že davno izvršiti. Sedaj, ko si me dregnil, se je zavedam. In tako bo še pri marsikom! Zato je to drežanje popolnoma posrečeno! — Drnovšek Fr., Sevnica. — Za stvar, ki nam je v korist, darujem 175 Din brezobresnega posojila. — Skender Oton, Križe. — Ker se je stvar tako lepo iztekla, darujem 200 Din brezobresnega posojila. — Lovše Anton, Podbrezje. — Pri črtanju brezobresnega posojila največ uspeha! Dar 100 Din. — Beniger Viljemina, Ljubljana. — Da me boste poznali tudi takrat, kadar pridem jaz s prošnjo (gotovo — Lapajne) darujem 250 Din brezobresnega posojila. — Zupanec Stanislava, Dolenja vas pri Ribnici. — Seveda darujem! Če nisem vplačal vsega (brezobresnega posojila) pošli položnico, da dopolnim! — Schiffrer, Breznica. — Ker zaupam, dam! Dar 250 Din brezobresnega posojila. — Stenovec Ivan, Domžale. — Da bodo moji otroci tudi imeli prostora! Dar 250 Din. — Zirkelbach, Viljem, Trebija. — Učiteljski otroci, učiteljskim sirotam: »Z očetovim dovoljenjem«. Dar 500 Din brezobresnega posojila. — Vlada in Marjan Tratarjeva, Ljubljana. — S solznimi očmi sprejemam Vajin dar »uboge reve«, dar dote trpinov, ki ste okužali črni kruh podeželskih samotarijev, luknjičavo sredico organiziranih stanodajalcev in z draginjo zasoljeno skorjo mestnega učitelja-trpina tu in tam. Hvala na prevleki velikodušnosti, ki ne bode nikdar pozabljena! — Lapajne.

—g Nadaljnji darovalci brezobresnega posojila: Brtonceli Josip in Lizika, Kovor, 150 Din. Grmek Anton in Antonija, Ježica, 200 Din. Kocijančič

Julija, Trzin; 50 Din, Gorišek Josip, Dol. Lendava, 250 Din, Pagon Alberta, Selce, 250 Din, Vester Cilka, Predvor, 100 Din, Mihelič Stanka, Selce, 250 Din, Rojina Vladimir, Kranj, 200 Din, Vodenik Simon, Limbuš, 50 Din Ljubljani, 50 Din Mariboru, Mavrič K., Gor. Radgona, 100 Din, Morela L., Metlika, 125 Din, Kallinger Ferdinand in Olga, Tržič, 250 Din. Knez Rud., Studenec-Ig, 125 Din.

Polemika.

ODGOVOR UČITELJA NACIONALNE LISTA.

Dragi tovariši!

Objavil si moj dopis: »K današnjim razmeram učiteljstva«, in to mi je dokaz, da si članek prav razumel. Nemovalnih, zapletenih, krivih naukov bi Ti ne objavil, in bi jih tudi v našem glasilu objaviti ne smel.

Kar je v časopisu povedano ali javno govorjeno, ni namenjeno le učiteljstvu — ampak vsej javnosti. Reš čuti političen pritisk v prvi vrsti učiteljstvo, a tudi napredni advokati, trgovci gostilničarji itd. Marsikdo opeša v boju. — Pomagaj mu! — daj mu zaslombe! Mnogi odjenjajo. — Vzpodbudi jih — a sodi jih milo. Ti učitelj (ne mislim na posamezno osebo, temveč na vse, ki zaslužijo ime

učitelj) pa hodi svojo pot neustrašeno naprej!

Poznam le eno pot učiteljevo — to je pot pravice, poštenosti in de.a — vztrajnega, požrtvovalnega in neustrašnega dela za šolo in učiteljstvo in tem potom za svoje ljudstvo. Mislim učitelja, kakršen se zrcali desetletja v »Učit. Tovarišu« in kaže kot bistveni del naše organizacije. Učitelja, ki je s svojimi nauki, z delom in svojim življenjem učitelj mladini in ljudstvu.

Se enkrat povdarjam, ta učitelj ni partizan, tudi ob volitvah je učitelj in ve ceniti zas.uge mož, ki so šoli učiteljstvu in izobrazbi naklonjeni.

Ne čakam partije, imam pa trdno vero v dobro bodočnost in zopet kličem: »Vztrajajmo!«

Nisem slutil, da je možno dati mojim besedam s.ab pomen — ne bil bi jih zapisal. G. kritik je vedel, da je pisal tovariš, vendar je v svojem izvajanju skrajno žaljiv. Prav lahko bi mu vrnil žaljivke — a tega kot učitelj ne morem, žalitve niso naše delo.

Tovariši! prečitajte še enkrat članek v »Tovarišu« z dne 24. septembra 1925 ter mu dodajte v novih spisih, kar mu manjka dobrih in navdušenih besed, ne glede na napade posameznih oseb, zakaj — ti učitelji korakaj nemoteno, neustrašeno svojo pot kot učitelj in vzgojitelj.

Prav lepo Te pozdravlja N. N.

Naša stanovska organizacija. Iz Poverjeništvu UJU — Ljubljana.

POZIV OKRAJNIM UČITELJSKIM DRUŠTVOM!

V zmislu sklepa seje ožjega sosveta dne 1. t. m. pozivamo vsa okrajna učiteljska društva in posameznike, da pošljejo svoje predloge in nasvete v zadevi projekta šolskega zakona najkasneje do 31. oktobra t. l. (podališan termin) poverjeništvu UJU Ljubljana.

Nadalje naj pošljejo okrajna učiteljska društva najkasneje do 1. decembra t. l. izpreminjevalne predloge in nasvete k sedanjemu poslovníku UJU poverjeništvu Ljubljana, ki se mora izpremeniti v skladu z novimi pravili centrale UJU. Take izpreminjevalne predloge naj pošljejo okrajna društva, lahko pa jih pošljejo posamezni člani.

O tem pozivu naj se razpravlja na društvenih zborovanjih, kjer pa se ta do doočenege termina ne bodo vršila, pa na odborovih sejah.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

RAZPIS.

Poverjeništvu UJU — Ljubljana razpisuje v zmislu sklepa delegacije V. pokrajinske skupščine v Šoštanju mesto KNJIŽNICARJA CETRALNE KNJIŽNICE IN HKRATI TAJNIKA PROSVETNEGA ODSEKA POV. UJU — LJUBLJANA.

Urediti bi moral obstoječo knjižnico pov. UJU — Ljubljana, po ureditvi stalno obavljati knjižničarske posle v zmislu poslovníka Pov. UJU — Ljubljana, nadaže bi moral opravljati dnevno pošto narodno-prosvetnega odseka in organizirati kulturno in prosvetno delo članstva Pov. UJU — Ljubljana v zmislu odsekovnega poslovníka.

Za mesto se lahko zglati učitelj ali učiteljica, ki bo po potrebi lahko prihajal(a) vsak dan v urad. Nagrada se določi dogovorno v okviru odobrenega proračuna na skupščini v Šoštanju.

Pismene prijave je poslati na poverjeništvu do 1. decembra t. l. nastop s 1. januarjem 1926.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

1. SEJA OŽJEGA SOSVETA UJU POVERJENIŠTVO LJUBLJANA DNE 1. OKTOBRA V LJUBLJANI.

Navzočni: Jelenc, Gnus, Dimnik, Dostal, Fegic, Hren, Lapajne, Močnik, Potočnik.

I. Poverjenik Jelenc otvori ob pol 15. uri ob polnoštevini navzočnosti članov ožjega sosveta sejo in poroča o dospelih in odposlanih dopisih.

1. Dopis davčnega urada za mesto Ljubljana kot odgovor na vlogo poverjeništvu ministrstva financ v zadevi oprostitve takse za prireditve, ki se vrše izven šolskih prostorov in glede oproščenja plačevanja takse za vse vloge in prošnje, ki jih poverjeništvu pred-

laga državnim oblastim. — Dočim je prošnja glede oprostitve takse za šolske prireditve odbita, je poverjeništvu oproščeno plačevanja taks na vlogah državnim oblastim, ker se smatra poverjeništvu kot del centrale UJU v Beogradu, ki uživa enako ugodnost.

2. Poverjenik poroča o vlogi glede všteta 15% v penzijo pri 32-letni službeni dobi, ki se je odposlala na pristojna mesta.

3. O priiki proslave 40-letnega jubileja prosvetnega in književnega delovanja šefa personalnega oddelka v ministrstvu prosvete Jovo P. Jovanovića ter ministr. referenta v pok. in urednika pedagoškega lista »Učitelj« Mihajla M. Stanojevića je odposlala naše poverjeništvu brzojavne čestitke.

4. Dopis ljutomerskega društva v zadevi denarnih zbirk potom šolske dece v razne svrhe. — Pri tej točki se pripominja, da se je napravilo glede tega že mnogo korakov, a doslej brez uspeha. V ostalem naj postopajo šolska vodstva po lastni uvidevnosti in se odzovejo takim pozivom le po stvarni možnosti brez škode ugleda šole in učiteljstva.

5. Dopis istega društva glede priporočanja raznih nepreizkušenih in dragih učil. — Glede tega stoji ožji svet na stališču, da priporočanje še ni nikako vsi.jevanje in se pač takemu priporočilu odzove vsako vodstvo po lastni volji.

6. Dopis istega društva v zadevi uporabe šolskih poslopj v vojaške svrhe, predvsem za nabore, zlasti še med šolskim letom. S tem trpi red in snaga v šolskem poslopju, trpi šolski pouk in ogrožena je čisto zaradi podivjanosti posameznih nabornikov vzgojna stran šolske mladine. — V tej zadevi se sk.e ne napraviti vlogo na pristojno vojaško oblast.

7. Dopis istega društva v zadevi pravočasnega nameščenja učnih oseb začetkom šolskega leta. — Vname se vs.ed tega obširna podrobna debata, ki se je udeležil Močnik, Hren, Gnus in se izjavljajo, da bi bilo najboljšje, ako bi se prenesla kompetenca imenovanja novincev in premeščenja provizoričnih učnih oseb ter onih na razpoložanju na ve.ike župane na predlogu sreskih šolskih referentov. Dostal opozarja na določbe činovniškega zakona, po katerem ne moremo imeti učitelji nikakih posebnosti, ako se smatramo državne uradnike. Mogoče bi se dala vnesti taka določba v šolski zakon. Sk.e se napraviti vlogo potom prosvetnega oddelka na ministrstvo prosvete, ki naj ukrene potrebno, da bodo imele v bodoče vse šole potrebne učne osebe začetkom šolskega leta.

8. Dopisa istega in konjiškega društva v zadevi novih učnih načrtov. —

Nova knjiga „Tisoč in ena noč“, izšla je posebna izdaja za mladino, za odrasle I. zvezek.

K besedi se javita Močnik in Dimnik, ki izjavljata, da ti novi načrti sami na sebi niso slabi in vsebujejo marsikaj dobrega, potrebujejo pa pojasnila, ker je mnogo netočno izraženo. Tudi se ne more v tem pogledu identificirati enorazrednice s 4. 5-razrednico. Sklene se napraviti vlogi na oba velika župana ljubljanske in mariborske oblasti, da naj se izda potom sreskih šolskih nadzornikov navodilo učitelstvu glede podrobne izvedbe v skladu z našimi razmerami in prilikami.

9. Poverjenik poroča, da so se v zmislu določb novega tiskovnega zakona javili oblastim za organizacijske liste uredniki, in to: za »Učiteljski Tovariš« s priloga »Prosveta« in »Učiteljska Omladina« Ivan Dimnik; za »Popotnika« Luka Jelenc; za »Zvonček« Engelbert Gangl.

10. Nadalje poroča poverjenik o deputaciji UJU poverj. Ljubljana, ki je bila 31. avg. v avdienci pri g. ministru prosvete Veji Vukičeviću in mu je tolmačila prosvetne razmere šolstva in učiteljstva v Sloveniji.

11. Sklepi in resolucije pokrajinske skupščine v Šoštanj. — Glede teh poročila obširno urednik Dimnik.

1. Projekt zakona o osnovnih šolah. — Poverjenik je podvzelo vse in skušalo zainteresirati merodajne kroge glede stališča slovenskega učiteljstva k temu projektu. Dimnik reasumira sklope pokrajinske skupščine in stavi dva predloga:

a) Termin in prijavo izpreminjevalnih predlogov se podaljša okrajnim učiteljskim društvom do 31. oktobra.

b) Izvršilni odbor UJU v Beogradu naj objavi v »Narodni Prosveti« predloge sprejete v zadevi šolskega zakona na V. glavni skupščini UJU v Subotici. — Oba predloga se sprejemata.

Obravnavajo se nadaljni sklepi in resolucije in se sklenejo dotične v oge na kompetentna mesta v zadevi

2. šolskega nadzorstva in nadzornikov;

3. višje pedagoške šole;

4. učiteljske izobrazbe, učiteljskih in nadaljne izobrazbe;

5. propagande in pristopa k »Slovenski Šolski Matici«;

6. materialnih in pravnih zadev (izp. ačilo razlike!);

7. vprašanja poročenih učiteljic;

8. naturalnih stanovanj. — Pri tej točki se sklone sestaviti in potom narodne prosvete vložiti interpeleacijo (upit) na ministra pravde in na narodno skupščino glede izdaje novega pravilnika s tolmačenjem, da pri uradnem računanju naturalnih stanovanj ni mišljeno učiteljstvo, ki mu dajejo stanovanja šolske občine;

9. všteta kadrskega roka. — V tej zadevi se sklone vloga na odbor za molbe in žalbe;

10. všteta 15% doklade pri 32-letni službeni dobi;

11. izenačenja kronskih pokojnih z dinarskimi;

12. izenačenja ugodnosti na železnici upokojenecv z aktivnimi;

13. razpisa mesta knjižničarja, ki bi zaeno prevzel tajništvo centralnega narodno-prosvetnega odseka. — Mesto se razpiše z nastopom 1. januarja 1926;

14. obmejnega šolstva in učiteljstva, izvedbe čl. 40. čin. zakona. — Pri tej točki se je zlasti povdarjalo, naj se učiteljev-novincev ne namešča na mejo;

15. vzgoje stanovskega naraščaja. — Ustanovi se po sklope pokrajinske skupščine glasilo »Učiteljska Omladina« kot priloga »Učiteljskemu Tovarišu«, ki jo bo urejeval urednik Ivan Dimnik skupno z ljubljanskim in mariborskim odsekom za učiteljski naraščaj. Rokopise naj se pošilja uredniku in na naslo-

va obeh odsekov. Glavni blagajnik predloži proračun lista. Določi se število in pri tem sklone, da se pri nakladi upošteva vse učiteljske;

16. izpopolnitve organizacije. — V skladu z novimi pravili UJU se mora izpremeniti tudi poslovnik. Okrajna društva naj pošljejo poverjenikstvu do 1. decembra t. l. izpreminjevalne predloge k sedanjemu poslovniku. Enako naj se izdelajo tudi poslovniki za vse odseke, pravilniki za častni sod, nadzorne in druge odbore po pravilih in enotni načrt pravil in poslovnika za okrajna učiteljska društva v skladu s pravili UJU in s poslovníkom poverjenikstva. Širji sosvet naj do Velike noči 1926 redigira končne izpremembe teh načrtov, ki se predlože prihodnji pokrajinski skupščini. — Pri tej točki opozarja poverjenik Jelenc na obširni aparat obstoječih odsekov in nujno potrebo njihove redukcije, tako s stališča stvarne potrebe kakor glede obremenitve proračuna. Nadalje povdarja dolžnost skadnosti poslovanja posameznih odsekov s poverjenikstvom;

17. pravno-obrambne odseka. — Osnutek poslovnika, ki ga je izdelal tov. A. Alt, se objavi v »Učit. Tovarišu« in naj ga pretresajo okrajna društva ter pošljejo nasvete in izpreminjevalne predloge najkasneje do 1. decembra t. l. na naslov Aleksandra Alta, učiteja v Studencih pri Mariboru oziroma na strokovno tajništvo v Ljubljani. O božiču letos se bo vršila odsekova seja.

III. Zadeva odstavitve oblastnega šolskega nadzornika H. Schella. Poverjenik Jelenc poroča o tej zadevi obširno s posebnim povdarjkom, da tangira to poverjenikstvo, ker se je to svoječasno zavzeo za njegovo namestitvev. Poroča nadalje o intervenciji pri g. ministru prosvete, o nekvalificiranem napadu na organizacijo v »Slovenskem Narodu« in o posredovanju glede popravka. Omenja nadalje proteste obrambnega odseka in okrajnih učiteljskih društev. Poverjenik nada juje, da je doznal, da so s to odstavitvijo baje v zvezi gotovi učiteljski krogi v nekem »akcijskem odboru« v Mariboru. Ako je to resnica, mora v imenu poverjenikstva samo izjaviti globoko obžalovanje in ogorčenje, da se je to zgodilo, ker je bil odstavljen oblastni šolski nadzornik ravno kandidat učiteljstva. Navzoči član ožjega sosveta Hren odgovarja, da njemu ni o tem ničesar znanega, osobito pa da on nima nikake zveze z akcijskim odborom v Mariboru in da nikakor ni na kakršenkoli način pri tem sodeloval, sploh da se ne udeležuje v nobeni politični stranki.

V tej zadevi se sklone poleg že podvzetih storiti še nadaljne korake.

IV. Poverjenik poroča o višji pedagoški šoli, glede posredovanja poverjenikstva v zadevi predlogov kandidatov in o uspehu. Povdarja, da je pri sprejemu odločilno vplivala kvalifikacija prijavljenih kandidatov in se je zahtevala prav dobra ocena zadnjih dveh službenih let.

V. Kočevsko učiteljsko društvo se hoče razdeliti z ozirom na krajevne razmere na dva krožka, društvo pa bi ostalo enotno in bi tudi imelo skupni občni zbor. — Ožji sosvet nima ničesar proti taki nameravani delitvi, ako obstoje stvarne potrebe. Priporoča pa v splošnem v vseh podobnih slučajih previdnost.

VI. Bagajniško poročilo. — Glavni blagajnik Fegic poda izčrpno poročilo o finančnem stanju »Zvončka« za l. 1925. Poroča, da je izvršil sklep delegacije na pokrajinski skupščini, da se brezpogojno iztirjajo stari »Zvončkovi« dožniki. Dolgovi v l. 1925. znašajo 54.300 Din; za l. 1924. pa še 22.920 Din; ostali dolg na naročnini 21.430 Din. Neizterjana naročnina znaša torej ogromno vsoto 98.740

Din. Blagajnik Fegic stavi dva predloga, ki se sprejemata:

1. Učiteljska tiskarna naj kupi preostalo naklado »Zvončka« in naj ji poverjenikstvo stavi tako ponudbo;

2. Okrajnim učiteljskim društvom se izda okrožnica, da obračunava z njimi poverjenikstvo dvomesečno.

Nadalje se do oči, da krije v slučaju, ako se udeleži na izrecno željo kakega okrajnega učiteljskega društva zborovanja kak član vodstva organizacije, polovico stroškov dotično društvo, po ovi-co poverjenikstvo; ako pa odpošlje svojega delegata poverjenikstvo, pa plača to samo. — Dnevne in potnine se določijo običajne činovniške. — Sklene se dopis na izvršilni odbor UJU v Beogradu glede potnin članom glavnega odbora.

VII. Predlogi in slučajnosti. — P. Močnik je mnenja, da je k uredbi o disciplinarni komisiji potreben tudi pravilnik o disciplinarnem postopku. Po oge oblastne disciplinarne komisije bi bila potrebna tudi sreska, ki naj bi jo tvorili sreski poglavar, sreski šolski nadzornik in zastopnik učiteljstva. — Nadalje predlaga, naj bi se knjige in učila priporočila v »Osnovni nastavi« in ne potom aktov, kar preveč in nepotrebno obremenja uradno poslovanje. — V obeh zadevah se sklone napraviti vlogo na ministrstvo prosvete. — Nadalje omenja isti član, naj bi se šolske doklade pravčasno izplačevale. — V tej stvari se bo posredovalo pri delegaciji ministrstva financ.

Ob 20. uri zaključili poverjenik sejo.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ Celjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. okt. 1925. v Celju. Od 134 je bilo navzočih 108.

Uvodoma je tovariš nadzornik Černej proslavil mnogoletno delo upokojenih tovarišev Sivke, Brinarja, Levstika in Petrička, na kar je bilo predlagano, da se jih izvoli zaradi njihovih skoraj polstoletnih zaslug častnim članom Celjskega učiteljskega društva, kar je zbor tudi soglasno sklenil. Društvena pravila tega društva sicer častnega članstva ne predvidevajo, za to je zbor enodusnega mišljenja, da so tovariši Sivka, Brinar, Levstik in Petriček častni člani Celjskega učiteljskega društva.

Nato so bili rešeni došli dopisi in razen tega se je razpravljalo o naših stanovskih institucijah kakor o Samopomoči, Učit. domu, Zvončku itd.

Tovariša Sivka in Potočnik sta podala zelo izčrpni in zanimivi poročili o pokrajinski skupščini v Šoštanju in državni skupščini v Subotici.

Tovariš Kotnik pa je predaval o temi: Kako se pripravljamo na pouk.

Prihodnje zborovanje se vrši meseca novembra z edinim dnevnim redom: »Ročna dela v osnovni šoli«.

+ Ormoško učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. oktobra t. l. v gledališni dvorani novozgrajene restavracije v Ivanjovcih, ki je last podjetnega narodnega borca gospoda Lovra Petrovarja, katerega je društveni predsednik poleg ostalih zborovalcev in nanovo v naše društvo vstopivše tovarišice Olge Šijančeve posebej srčno pozdravil. Navzočih je bilo 43 članov od 53.

Dopisi. Tukaj je omeniti društveni sklep, da pristopijo vsi člani k Učiteljskemu domu v Mariboru vsak z letnim prispevkom 100 Din.

Varaždinsko učiteljsko društvo slavi 8. oktobra t. l. svojo 50letnico; temu vabilu se odzove

naše društvo s tem, da se ves odbor udeleži slavljaja sosednega hrvatskega društva, ki je ob enakih prilikah vsikdar počastilo tudi nas.

Upokojeni 35letniki. Društveni tajnik je konstatiral in obžaloval, da je to pavšalno umirovljenje hudo zadelo posebno naše društvo, ker so bili kar štirje naši člani upokojeni: predsednik tovariš Rajšp, tovariš ravnatelj Kosi, upravitelj tovariš Megla in tovarišica Gabrčekova. Akoravno ne bodo več delovali v učni sobi, pa jih društvo prosi, da bi še vnaprej s svojimi dolgoletnimi skušnjami in s svojim bogatim znanjem sodelovali v učiteljskem društvu, ter jim želi čilost in krepkost do skrajne meje človeškega življenja.

Poročila. a) O pokrajinski skupščini UJU v Šoštanju je poročal tovariš Vlado Forekar, b) o glavni skupščini UJU v Subotici delegat Rosina, c) Spomine iz italijanskega ujetništva je podal tovariš Ljud. Belšak. Vsa tri poročila so bila zanimiva, ter se je podavateljem izrekla zahvala.

Imenovanje častnim članom. Pri tem zborovanju sta bila zaslužna društvena člana: naš dolgoletni ter nad vse vestni in marljivi predsednik tovariš Josip Rajšp in naš štiridesetletni delavni član, mladinski pisatelj, tovariš ravnatelj Anton Kosi, imenovana častnim članom za neveljive zasluge, ki sta si jih stekla v dobi svojega dolgoletnega učiteljskega službovanja za naše društvo. Častna diploma se jima izroči pri prihodnjem zborovanju dne 7. decembra v Ormožu.

+ Svetolenarsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 23. IX. 1925. pri Sv. Trojici v Slov. gor. Udeležba je bila izredna, razen ene šole so bile vse kompletne. Od 42 članov je bilo navzočih 37.

Predsednik tov. Velmar je z veseljem pozdravil veliko število navzočih. Zatem se je prečital zadnji zapisnik in odobril.

Poročilo. Tov. Fran Golež nam je podal izčrpno in krasno zasnovano poročilo o pokrajinski skupščini UJU v Šoštanju, za kar mu izrekla predsednik najlepšo zahvalo.

Zelo zanimivo je bilo poročilo tov. Velmarja o kongresu v Subotici. Živo nam je slikal mesto samo in njega prebivalstvo s svojimi starimi šegami. Omenil je v glavnem potek skupščine in resolucije, ki so se sprejele.

Predavanje. Tov. Vanda nam je v svojem referatu: Smernice prirodopisnega pouka v naravi, podal veliko praktičnih in potrebnih mišljajev za pravilno poučevanje. Govoril nam je o namenu prirodopisnega pouka, kakšna bodi priprava učit. in katera biološka načela se uporabljajo pri tem pouku. Vsi udeleženci so z zanimanjem sledili stvarnemu predavanju in predsednik se mu je v imenu vseh zahvalil.

Sprejete so bile sledeče resolucije in predlogi:

1. Novi režim je zahteval v Sloveniji svoje prve žrtve. Prvi udarec v obraz je seveda dobilo osnovnošolsko učiteljstvo. Kakor poročajo časopisi je bil premeščen v Konjice obl. šol. ref. za osnovne šole mariborske oblasti tov. H. Schell. Imenovani je užival kot vesten in nepristran uradnik ter kot strokovnjak v šolskih in administrativnih zadevah splošno zaupanje pretežne večine učiteljstva.

Vest o njegovi odstavitvi je umevno jako razburila slov. učit. in to tem bolj, ker so bili pri tem činu merodajni le politični motivi in je bil pogažen princip vsega osn. šol. učit. v državi, da bodi nadzornik nad osn. šolstvom vzet iz vrst osnovnošolskega učiteljstva.

Učit. društvo za okraj Sv. Lenart v Slov. gor. najostreje obsoja ta čin, ki je brezdvomno plod egoističnih intrig, ter prosi merodajna mesta da v zadevi točno informirajo g. min. prosvete in izposlujejo popravno krivice storjene obl. šol. ref. g. H. Schellu in osnovnošolskemu učiteljstvu.

2. Skrajna potreba je, da se sestavi disciplinsko sodišče za vse šole in se vpokliče zastopnik sposoben za to.

Da se naj vrši pri vsakem zborovanju znanstven referat, ki bi trajal 10 min.

Prihodnje zborovanje se vrši 14. XI. pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

V svoji globoki žalosti sporočamo našim ljubim sorodnikom, cenjenemu učiteljskemu in vsem blagim prijateljem in znanecem tužno vest, da je za večno vzel slovo od nas, naš preljubi soprog, oče, zet, tast, stric in svak, gospod

HINKO LIKAR

nadučitelj v pokoju.

Pogreb rajnika se je vršil v ponedeljek ob 3. pop. iz hiše žalosti na Blanci k sv. Kancijanju. Toliko v obvestilo vsem, ki so ga poznali, ljubili in čislali.

Blanca, dne 11. oktobra 1925.

Ludovika, soproga
Vika, Erna, Alfonza, Vlado in
Leo, otroci.

Pelikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK.
POVSOD NA ZALOGI — TISKOVINE NA ZAHTEVO.

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Žika

Žika

Radi Izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR
Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

Uporabljajte slovenske zvezke za okroglo pisavo, ki jih je izdala Učiteljska tiskarna.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani.

Izdajatelj: UJU — poverjenikstvo Ljubljana, odgovoren Luka Jelenc v Ljubljani.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.